СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА И ОПШТИНА
САВЕЗ ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Шведска
Sverige

Локални план управљања отпадом општине Нова Варош

2025–2033.

Нова Варош, 2024

Побољшајмо свакодневни живот нашим грађанима

Отпад је, поред отпадних вода, једно од најважнијих еколошких питања у општини Нова Варош. Желимо да грађанима побољшамо свакодневни живот и пружимо им модел доброг управљања отпадом.

Наш приступ управљању отпадом је да смањимо количину насталог отпада, олакшамо одвајање отпада на извору, да бисмо промовисали рециклирање и истражили друге могућности одлагања.

Негативан утицај отпада можемо смањити само уколико отпад посматрамо као ресурс, а његов ток као кружење у циклусу.

У протеклом периоду уложили смо доста труда и средстава у овој области. Уз помоћ Министарства заштите животне средине Републике Србије, чистили смо дивље депоније. Изградили смо трансфер станицу. Очекујемо изградњу регионалне депоније на локацији Бањица. Свесни смо и надолазећих нових количина отпада из три суседне општине.

Пред нама су постављени амбициозни циљеви за успостављање одрживог система управљања отпадом. Потребно је да сви заједно допринесемо њиховој реализацији. Штитећи нашу животну средину, чувамо и наше здравље.

Бранко Бјелић
Председник општине Нова Варош

1. УВОД

Обезбеђење здраве и чисте животне средине је стратешки задатак које је на путу развоја поставило руководство општине Нова Варош. Одговорним понашањем према отпаду локална заједница ствара боље услове за живот свих грађана и грађанки али и за развој туризма, као важне гране привреде овог краја.

Пред општином Нова Варош су постављени амбициозни циљеви за успостављање одрживог локалног система управљања отпадом, у складу са националним програмом управљања отпадом.

Планом развоја општине Нова Варош 2022--2029. године дефинисан је развојни правац: здрава и очувана животна средина, а у оквиру тога, као један од приоритетних циљева дефинисано је успостављање система управљања комуналним отпадом на нивоу општине, као и важан подциљ: до 2030. године значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукцију, рециклирање и поновно коришћење.

Поред одабира најбоље технологије за правилно поступање са отпадом, активно учешће свих становника и становница Нове Вароши у целом процесу допринеће смањењу негативног утицаја на животну средину. Посебна пажња биће стављена на информисање и укључивање вишеструко рањивих категорија, као што су жене, деца, млади, особе са инвалидитетом, жене са села, припадници националне мањине и сл.

Локални план управљања отпадом за општину Нова Варош (у даљем тексту и: ЛПУО) резултат је заједничког рада представника локалне самоуправе и комуналног предузећа, шведских и националних експерата. Посвећеност чланова радне групе за израду плана уз учешће свих заинтересованих страна обећава успешну реализацију свих активности наведених у ЛПУО.

Развојни процес израде Локалног плана управљања отпадом општине Нова Варош

2. СВРХА ИЗРАДЕ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

- Локални план управљања отпадом општине Нова Варош урађен је у складу са европским, националним и локалним законодавством. Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022–2031. године дефинише општи циљ: „развијање одрживог система управљања отпадом у сврху очувања ресурса и смањења негативних утицаја на животну средину, здравље људи и деградацију простора". Општи и специфични циљеви садржани у националном програму управљања отпадом представљају приоритетни циљ у Плану развоја општине Нова Варош 2022–2029. године, а то је: „здрава и очувана животна средине и успостављен систем управљања комуналним отпадом на нивоу општине".

- Локални план управљања отпадом општине Нова Варош унапредиће поступање са отпадом на територији општине Нова Варош и њиме ће бити обухваћен систем сакупљања различитих врста отпада за све категорије корисника: грађане и грађанке у индивидуалном и колективном становању, у сеоским и викенд насељима, предузећа, установе, трговине, угоститељске објекте и сл.

- Локални план управљања отпадом општине Нова Варош укључује и циљеве одрживог развоја Агенде 2030, а посебно циљ 12 који се односи на одговорну потрошњу и производњу обухватајући значајно смањено генерисање отпада и обезбеђене начине за добијање релевантних информација и развијања свести о одрживом развоју и здравим стиловима живота.

Повезаност Плана са другим документима

3. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ У ОПШТИНИ НОВА ВАРОШ

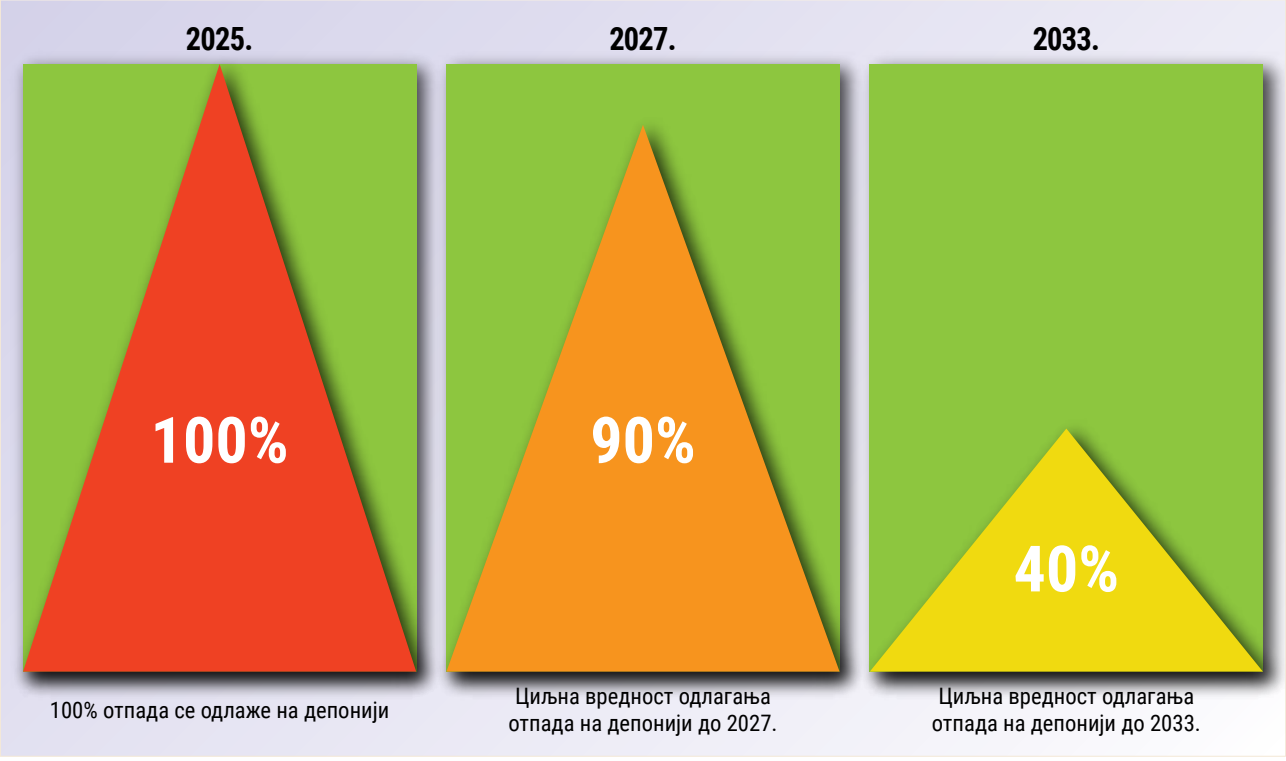
Највећи проблем у области управљања отпадом је депоновање отпада без обзира на погодност локације и на квалитет мера санитарне заштите и мера заштите животне средине. Основни фактори ризика код депоновања било које врсте отпада су:

- кумулативни ефекат (стални пораст количине отпада),
- широка палета дејстава на животну средину (ваздух, земљиште, вода, живи свет, ефекат стаклене баште...),
- дуготрајан губитак природне функције простора на коме се депонује отпад,
- трајни губитак вредности материјала који се депонују,
- тренутни однос већине људи или групе људи према депонији отпада: „нека буде довољно далеко да је не видим и не осећам, а да буде довољно близу да ме не кошта много".

Једини поуздан начин да се временом избегне ефекат нагомилавања отпада је да се за све врсте употребљаваних материјала након истека њихове функције обезбеди нови циклус употребе или трајан природни циклус биолошке и геолошке трансформације. Другим речима, употребљени материјал или отпад нпр. отпадни текстил у текстилној индустрији не постаје отпад, већ ресурс који може бити употребљен за стварање новог производа, нпр. у индустрији намештаја или грађевинарства. Процес успостављања контролисаног управљања материјалним токовима представља прелаз са класичне, неодрживе „линеарне економије" на одрживу „циркуларну економију", који прати правовремено информисање, едуковање и укључивање у процесе управљања отпадом свих циљних група.

Општина Нова Варош, као и већина других локалних заједница у Србији се у овом времену суочава са већ јасно видљивим ефектима депоновања отпада. Изградња трансфер станице, а након тога регионалне

Приказ пројектованог смањења одлагања отпада на депонији 2025–2033.

депоније на локацији Бањица, јесте први корак ка решавању проблема отпада. Међутим, неопходно је уложити додатни напор у спречавању настајања отпада и подизању свести свих актера у локалној заједници о важности поновне употребе материјала, штедњи ресурса и повећаној стопи рециклаже.

4. ВИЗИЈА

„Нова Варош – Зелени ĩрад" представља визију коју су формулисали чланови радне групе, а која треба да буде идеја водиља за остварење Плана управљања отпадом општине Нова Варош.

Визија је проистекла из анализе постојећег стања и потенцијала у области управљања отпадом у општини Нова Варош и тежи минимизацији утицаја отпада на животну средину.

Ову визију могуће је остварити ако се доследно буду примењивала начела која се заснивају на смањењу притиска на животну средину и обезбеђењу квалитетнијег живота грађана и грађанки уз јасну и одрживу развојну перспективу и изградњу подстицајног окружења за успостављање модела циркуларне економије, узимајући у обзир потребе свих грађана и грађанки, а посебно вишеструко рањивих категорија становништва (жене, деца, млади, особе са инвалидитетом, националне мањине и др.) на територији општине Нова Варош.

Сагласно визији, утврђени су општи и посебни циљеви управљања отпадом и развијене мере и инструменти и активности које су неопходни за њихово остварење.

Циркуларна економија

© Foto: Mirko Kovačević, 2023.

5. ЦИЉЕВИ[1]

Општи циљ у управљању отпадом у општини Нова Варош је да се на целој територији општине Нова Варош успостави сталан процес кружења употребљаваних материјала не допуштајући им на тај начин да постану отпад. Из овог општег циља произашли су следећи посебни циљеви:

1. **Смањена количина свих врста отпада који се одвози на депонију**
   Развијен систем одвајања и третман свих врста отпада у складу са ЕУ начелима, националним законодавством и националним циљевима укључујући све различитости група у овом процесу

2. **Елиминисани негативни утицаји отпада на сеоском подручју**
   Успостављен процес сакупљања отпада на сеоском делу општине Нова Варош који укључује све на једнак начин

3. **Смањење загађења животне средине затварањем и ремедијацијом несанитарних и дивљих депонија**
   Затварање постојеће депоније Друглићи--Дубоки Поток и чишћење дивљих депонија

4. **Успостављен одржив систем управљања отпадом захваљујући унапређеним капацитетима комуналног предузећа и локалне самоуправе који ће омогућити грађанима и грађанкама да правилно поступају са отпадом**
   Обезбеђење одговарајућих људских, техничких и финансијских капацитета ЈП „3. септембар" и Општинске управе Нова Варош, као и одговарајуће локалне одлуке у делу заштите и унапређења животне средине и комуналних делатности

5. **Успостављена одговарајућа међуопштинска сарадња**
   Координирани заједнички рад општина Сјеница, Нова Варош, Пријепоље и Прибој на пословима управљања отпадом

1 Акционим планом у широј верзији Локалног плана управљања отпадом општине Нова Варош детаљно су описани сви циљеви.

6. **Развијене одговарајуће навике и мотивисаност грађана и грађанки, као услов унапређења процеса управљања отпадом**
Континуирана комуникација, образовање и информисање различитих циљних група, са посебним фокусом на вишеструко рањиве категорије становништва (жене, деца, млади, националне мањине, и др.)

Општи циљ: ***Успостављен сталан процес кружења употребљаваних материјала, не допуштајући да они постану отпад***						
Институција одговорна за праћење и контролу остварења реализације циља: *Радни тим за реализацију ЛПУО формиран од стране председника општине Нова Варош и радна група за надзор реализације ЛПУО форимрана до стране председника Скупштина општине Нова Варош*						
Показатељи ефеката	***Јед. мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност у последњој години Акционог плана 2027.***	***Циљна вредност у последњој години ЛПУО 2033.***
Број дивљих депонија на територији општине Нова Варош	*Број*	*Извештај ЈП „3. септембар”*	*Без података*	*2023*	*10>*	*0*
Проценат комуналног отпада који се депонује, у односу на укупну количину произведеног отпада на територији општине Нова Варош, који сакупља ЈП „3. септембар”	*%*	*Извештај ЈП „3. септембар”*	*100*	*2023.*	*90*	*40*
Број домаћинстава у градском и приградском делу општине, која третирају био отпад на месту настанка	*Број*	*Извештај ЈП „3. септембар”*	*0*	*2023*	*300*	*2500*
Степен третмана био отпада на месту настанка на селу	*%*	*Извештај ЈП „3. септембар”*	*Без података*	*2023*	*>85*	*>97*

Извод из Акционог плана ЛПУО

Најважније мере и активности за достизање циљева[2]

1. **Смањена количина свих врста отпада који се одвозе на депонију**

   Смањење количина отпада базирано је на развијеном систему одвајања и третмана свих врста отпада (биоотпад у индивидуалном и колективном становању, анимални, грађевински, кабасти, амбалажни, електро, текстилни, ауто-отпад, отпадни ауто-делови, муљ и јестива уља и масти).

Помоћ грађанима и грађанкама у поступању са биоотпадом (отпадом биљног порекла, баштенски зелени отпад и отпад од хране и припремања хране) огледа се у следећем:

- реализација „пилот" пројекта – подела мини компостера грађанима у индивидуалном становању, са упутствима: за 100 индивидуалних домаћинстава у 2025. години, а у периоду 2026–2031. године набавка и подела 400 кућних компостера,

Мера 1.1. ***Развој поступка и успостављање оперативе за третман отпада биљног порекла на месту настанка.***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Општина Нова Варош и ЈП „3. септембар"								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 2026.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност 2033.***
Број домаћистава која третирају био отпад на месту настанка	*Број*	*Извештај ЈП „3. септембар"*	*0*	*2023.*	*100*	*500*	*900*	*2500*

Извод из Акционог плана ЛПУО

- изградња централне компостане за третман биоотпада сакупљеног из колективног становања у 2029. години, као и активности које претходе овоме.

Правилно, примарно раздвајање осталих врста отпада у домаћинствима, а касније и у реактивираном постојећем центру за завршну селекцију допринеће смањењу

2 Акционим планом у широј верзији Локалног плана управљања отпадом општине Нова Варош детаљно су описане све мере и активности.

велике количине отпада који тренутно завршава на депонији. Локална самоуправа и комунално предузеће обезбедиће потребну опрему за домаћинства (канте и контејнере) и другу инфраструктуру за сакупљање селектованог отпада.

2. **Елиминисани негативни утицаји отпада на сеоском подручју**
   Дивље депоније јављају се углавном на сеоском делу подручја Нова Варош. На дивљим депонијама углавном се налази суви, амбалажни и грађевински отпад.

   Помоћ грађанима у сеоским насељима огледа се у следећем:

- развијена инфраструктура са потребним бројем контејнера за сакупљање сувог отпада на селу,
- одређена места за постављање заједничких контејнера или рециклажних дворишта и
- успостављена динамика сакупљања сувог отпада и даљи транспорт до трансфер станице и центра за завршну селекцију у периоду 2025–2028. године.

Мера 2.1. ***Третман биоотпада биљног порекла технологијом компостирања на месту настанка или употребом за исхрану домаћих животиња***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Општина Нова Варош и ЈП „3. септембар”								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 2026.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност 2033.***
Садржај биомасе у фракцији „сувог отпада” са села и на дивљим депонијама	*%*	*Извештај ЈП „3. септембар”*	*Без података у овом тренутку*	*2023.*	*10>*	*8>*	*4>*	*2>*

Мера 2.2. ***Третман животињског отпада исхраном кућних љубимаца или дивљих животиња које се налазе у режиму заштићене или ловне дивљачи***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Општина Нова Варош и ЈП „3. септембар”								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 2026.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност 2033.***
Садржај отпада животињског порекла у „сувој фракцији отпада” и на дивљим депонијама	*%*	*Извештај ЈП „3. септембар”*	*Без података у овом тренутку*	*2023.*	*3>*	*2>*	*1>*	*Трагови (случајна грешка)*

Извод из Акционог плана ЛПУО

Паралелно тече процес комуникације са грађанима и грађанкама и едукација у поступању са биоотпадом који на сеоском подручју остаје на месту настанка (на компостиштима или за исхрану домаћих животиња).

3. Затварање и ремедијација несанитарних и дивљих депонија

Најважнија активност која доприноси остварењу овог циља је затварање депоније Друглићи–Дубоки Поток за пријем свих врста отпада, у 2030. години, а након тога и рекултивација и ремедијација тог простора.

Чишћење дивљих депонија и спречавање њиховог поновног стварања, планирано је у току 2025. године, а томе ће претходити израда катастра дивљих депонија.

На локацијама уклоњених дивљих депонија биће постављени одговарајући контејнери, а њихово пражњење биће део редовног плана рада комуналног предузећа.

4. Успостављен одржив систем управљања отпадом захваљујући унапређеним капацитетима комуналног предузећа и локалне самоуправе који ће омогућити грађанима и грађанкама да правилно поступају са отпадом

- систематизација нових радних места у ЈП „3. септембар" и пријем лица на позицијама управљања отпадом (технолози и одговарајући број лица за рад на прикупљању и транспорту свих врста отпада наведених у циљевима 1, 2 и 3., у периоду до 2026. године),
- реактивирање постојећег или изградња новог центра за сакупљање отпада,

Мера 4.1. ***Обезбеђење одговарајућег броја запослених одговарајуће квалификације у складу са захтевима усвојене концепције одвојеног прикупљања и транспорта свих врста отпада специфицирних у оквиру циљева 1, 2 и 3.***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Општина Нова Варош и ЈП „3. септембар"								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 2026.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност 2033.***
Комплетирана стручна и теренска оперативa	*Број ново запослених*	*Извештај ЈП „3. септембар"*	*22*	*2023.*	*23*	*26*	*30*	*30*

Извод из Акционог плана ЛПУО

- обезбеђење сталне набавке и одржавање одговарајуће опреме за сакупљање и транспорт отпада,
- обезбеђење финансијске стабилности ЈП „3. септембар" (тарифни систем, унутрашњи капацитети, остали извори финансија),
- израда, усвајање и примена општинске одлуке о управљању отпадом општине Нова Варош, најкасније током 2025. године.

Мера 4.2. ***Реактивирање постојећег или изградња новог центра за сакупљање отпада.***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Општина Нова Варош и ЈП „3. септембар"								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 2026.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност 2033.***
Оперативност центра - количине издвојених скундарних сировина и секундарног горива	*Тона на годишњем нивоу*	*Извештај ЈП „3. септембар" (документ о кретању отпада)*	*0*	*2023.*	*0*	*0*	*50*	*800*

Извод из Акционог плана ЛПУО

5. Успостављена одговарајућа међуопштинска сарадња

- изградња трансфер станице на локацији Бањица,
- изградња регионалне депоније на локацији Бањица – фаза 3,
- успостављање заједничког надзора и контроле над материјалима, финансијским и правним токовима отпада у оквиру надлежности Регионалног центра за управљање отпадом Бањица.

Мера 5.1. ***Изградња трансфер станице на локацији регионалне депоније Бањица***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Министарство заштите животне средине Републике Србије и оснивачи Регионалног центра за управљање отпадом Бањица (РЦУО Бањица)								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 2026.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност у 2033.***
Трансфер станица изграђена и оперативна	*Количина отпада довезеног на трансфер станицу*	*Извештај РЦУО Бањица*	*0*	*2023.*		*26*	*30*	*30*

Извод из Акционог плана ЛПУО

Мера 5.2. ***Изградња регионалане депоније на локацији Бањица (депонија, центар за завршну селекцију, компостана, постројење за третман процедних вода) – фаза 3.***								
Институција одговорна за спровођење и реализацију мере: Министарство заштите животне средине, оснивачи Регионалног центра за управљањање отпадом Бањица (РЦУО Бањица) и ЈП „3. септембар”								
Период спровођења: 2025-2027.								
Показатељ резултата	***Јединица мере***	***Извор провере***	***Почетна вредност***	***Базна година***	***Циљна вредност 2025.***	***Циљна вредност 202.***	***Циљна вредност 2027.***	***Циљна вредност 2033.***
Оперативност РЦУО Бањица	*Тона на годишњем нивоу (смањење учешћа количине отпада за депоновање*	*Извештај ЈП „3. септембар” (документ о кретању отпада)*	*0*	*2023.*	*0*	*0*	*0*	*28000 тона отпада у систему РЦУО Бањица*

Извод из Акционог плана ЛПУО

6. Развијене одговарајуће навике и мотивисаност грађана и грађанки, као услов унапређења процеса управљања отпадом

- успостављени комуникациони канали са циљем боље информисаности о поступању са отпадом у складу са Локалним планом управљања отпадом општине Нова Варош,
- успостављен сталан процес едукације грађана и грађанки,
- развој стимулативних и казнених мера.

6. ОБАВЕЗЕ СУБЈЕКАТА У УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ

Општина Нова Варош

- обезбеђује све потребне техничке, кадровске и финансијске услове за селекцију и одвојено сакупљање отпада, укључујући и начин сакупљања отпада ради рециклаже (папир, метал, пластика, стакло, текстил, кабасти отпад);
- обезбеђује одлагање отпада из домаћинства у контејнере, канте или на други начин;
- обезбеђује и опрема центре за сакупљање отпада из домаћинства који није могуће одложити у контејнере и канте за комунални отпад (кабасти, биоразградиви и други отпад), укључујући и опасан отпад из домаћинства;
- води и чува евиденцију о прикупљеном комуналном отпаду;
- врши евиденцију дивљих и постојећих несанитарних депонија – сметлишта (неуређених депонија), са подацима о локацији, просторним и геометријским карактеристикама, врстама и количинама одложеног отпада и одређује рокове њихове санације и рекултивације према израђеним пројектима;
- у споразуму са суседним јединицама локалне самоуправе уређује заједничко управљање отпадом у оквирима регионалног система;
- одређује локацију за изградњу и рад постројења за складиштење, третман или одлагање отпада на својој територији.

Јавно комунално предузеће „3. септембар“

- управља комуналним отпадом, односно врши сакупљање комуналног отпада, његово одвожење, третман и безбедно одлагање укључујући управљање, одржавање, санирање и затварање депонија, као и селекцију секундарних сировина и одржавање, њихово складиштење и третман;
- обезбеђује трајно и несметано пружање услуга у управљању отпадом и врши наплату по основу истих;
- обезбеђује прописани или уговорени обим и квалитет комуналних услуга, који подразумева тачност у погледу рокова, сигурност корисника у добијању услуга и здравствену и хигијенску исправност;
- предузима мере одржавања, развоја и заштите комуналних објеката, постројења и опреме које служе у управљању отпадом.

Домаћинства / власници отпада

- дужни су да одлажу свој отпад у контејнере, канте или на други начин, које обезбеђује општина Нова Варош, а опасан отпад из домаћинства и других извора (отпадне батерије, акумулатори, уља, отпад од електричних и електронских производа, боје и лакови, пестициди и др.) да предају у центре за сакупљање отпада из домаћинства или овлашћеном правном лицу за сакупљање опасног отпада;
- врше селекцију комуналног отпада ради рециклаже или компостирања;
- поступају у складу са упутствима за поступање са различитим врстама отпада, о којима их обавештава комунално предузеће.

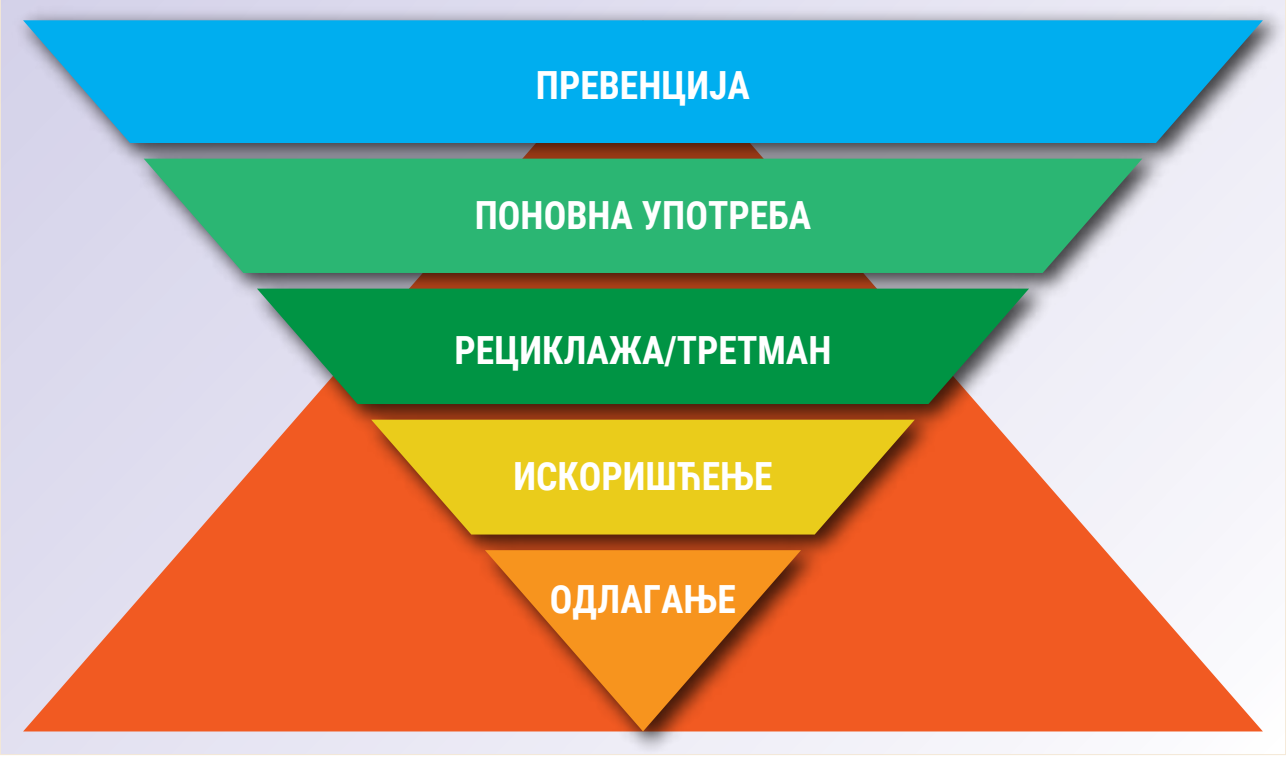
Регионали центар управљања отпадом Бањица

- врши третман свих врста отпада осим грађевинског и кабастог, за које је предвиђена надлежност ЈП „3. септембар" на постојећој локацији за сакупљање грађевинског отпада у Новој Вароши

6. ХИЈЕРАХИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Кључни принципи и начела која усмеравају систем управљања отпадом у Републици Србији коришћени су приликом израде плана управљања отпадом за Нову Варош. Посебна пажња посвећена је начелу хијерархије отпада.

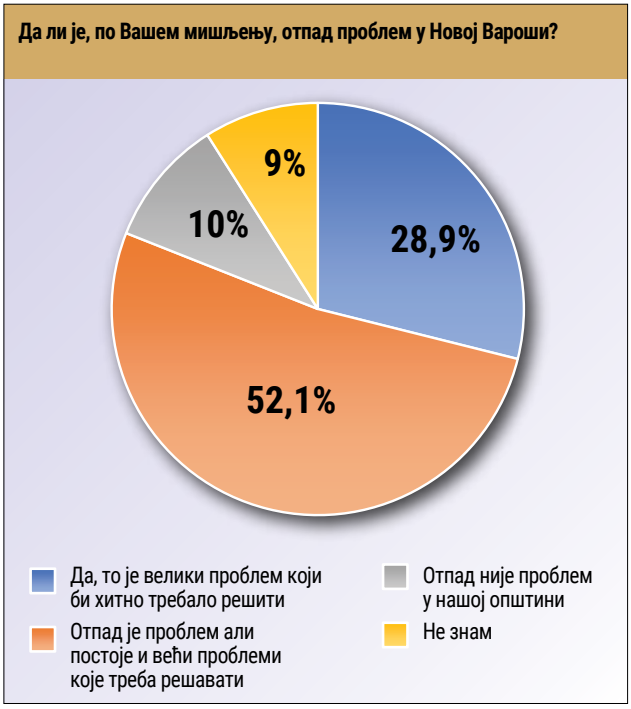
Хијерархија управљања отпадом

7. ИСПИТИВАЊЕ ЗАДОВОЉСТВА КОРИСНИКА УСЛУГА[3]

У периоду од 15. маја до 5. јуна 2023. године спроведено је испитивање корисника комуналних услуга на територији општине Нова Варош. Испитивање су спровели чланови радне групе за израду Локалног плана управљања отпадом општине Нова Варош и запослени у ЈП „3. септембар". Испитивање је спроведено на узорку од 313 испитаника

3 Детаљан извештај о спроведеном истраживању задовољства корисника услуга је саставни део ЛПУО Нова Варош и може се пронаћи на следећем *ЛИНКУ*.

(мушкарци и жене, старости 18–30, 30–60 и старији од 60 година) у свим насељеним местима општине Нова Варош, а део питања односио се и на прикупљање и одвоз отпада.

ЗАКЉУЧЦИ

Испитивање је показало да корисници имају поверења у јавно комунално предузеће и да су претежно задовољни услугом сакупљања и транспорта комуналног отпада.

Корисници комуналних услуга су углавном задовољни квалитетом, динамиком и ценама комуналних услуга.

На основу анализе резултата испитивања и изведених закључака радни тим је израдио препоруке и смернице за унапређење квалитета услуге и задовољства корисника, као и за отклањање недостатака на које су корисници указали у оквиру испитивања.

Очекивани дугорочни ефекти испитивања су следећи:

- Општина Нова Варош и Јавно предузеће „3. септембар" спроводи континуирано испитивање задовољства корисника/ца комуналних услуга, најмање једном годишње, и испитивањем су обухваћене све комуналне услуге;
- Унапређен квалитет услуга и доступност информација о раду комуналног предузећа и комуналних услуга;
- Унапређени капацитети локалних јавних и комуналних служби за пружање јавних услуга у складу са начелима доброг управљања (транспарентности, одговорност, партиципација грађана/ки) и приступом заснованим на поштовању људских права;
- Повећано учешће грађана/ки у доношењу одлука;

8. ПРЕГЛЕД ФИНАНСИЈСКЕ ОДРЖИВОСТИ

У складу са Програмом управљања отпадом Републике Србије Локални план управљања отпадом општине Нова Варош подразумева успостављање контроле над свим токовима отпада. То за предуслов има значајно унапређење капацитета ЈП „3. септембар" и успостављање оперативе Регионалног центра за управљање отпадом Бањица (у даљем тексту и: РЦУО Бањица). У том смислу, у периоду 2025–2033. године планира се развој и одржавање локалне комуналне инфраструктуре и јачање кадровских капацитета ЈП „3. септембар":

- набавка и расподела посуда за прихват селектованог отпада и кућних компостера за биоотпад биљног порекла у индивидуалном становању,
- набавка транспортних средства за прикупљање и транспорт селектованог отпада из домаћинстава и других места настанка до локације за завршни третман у оквиру РЦУО Бањица,
- одржавање постојеће опреме,
- пријем два стручна лица за организацију и контролу селективног прикупљања и третмана отпада: једног за биоотпад, а једног за остале врсте отпада,
- систематизација и отварање шест нових радних места за техничка лица за рад на терену.

Финансијска одрживост овог плана је базирана на новим приходима предузећа по основу потенцијала уштеда и зарада на бази 4.162 t отпада која је 2022. године одложена на сметлишту Друглићи. Овај план има за циљ да се количина отпада до 2033. године редукује на 40% од горе наведене цифре, односно 1.606 t/g. То значи, циљ је да се 2033. године издвоји и третира 2.556 t биомасе, секундарних сировина и секундарног горива. Ово је са аспекта заштите животне средине, односно редукције депонијског простора и побољшања његовог

санитарног статуса, једина одржива варијанта. У том смислу се предлаже расподела финансијске одговорности која треба да стимулише све друге видове третмана отпада у односу на депоновање, што ће за последицу имати нове приходе ЈП „3. септембар":

- уштеда депонијског простора и трошкова на депонији 750 din./t
- зарада од продаје секундарних сировина 12.000 din./t
- активирање принципа „продужена одговорност произвођача" 7.000 din./t
- валоризација енергетског фактора отпада који ће се селектован упућивати у постројења за коинсенерацију 3.000 din./t
- активирање принципа загађивач плаћа за отпад који ће се депоновати 1.700 din./t

Поменута средства су нови планирани приходи који, уз остале финансијске мере треба да обезбеди и финансијску одрживост плана, а то је предуслов свих осталих фактора одрживости.

Највећа уштеда депонијског простора и подизање вредности свих врста отпада се очекује од биотретмана (компостирања), али се не планира приход од произведеног компоста.
На приливе нових прихода се рачуна од 2025. године, када се планира почетак смањења количина отпада који ће се одлагати на сметлишту Друглићи. Први предуслов је да се одмах почне са кампањом третмана биоотпада на месту настанка и припремом изградње централне компостане.

Доња табела приказује резиме новчаних токова у периоду реализације Локалног плана управљања отпадом општине Нова Варош 2025–2033. године и у периоду реализације Акционог плана за период 2025–2027. године.

Р. бр.	Кумулативни приказ расхода и прихода у хиљадама динара	Варијанта 1		Варијанта 2		Варијанта 3	
		до 2027.	до 2033.	до 2027.	до 2033.	до 2027.	до 2033.
		1	2	3	4	5	6
1.	Инвестициони трошкови	68.472	156.026	68.472	156.026	68.472	156.026
2.	Оперативни трошкови	169.953	491.301	169.953	491.301	169.953	491.300
3.	Укупни трошкови	238.425	647.327	238.425	637.427	238.425	647.347
4.	Укупни приходи	163.325	506.212	186.610	576.370	218.070	661.874
5.	**Остатак**	**-75.100**	**-141.115**	**-51.815**	**-70.957**	**-20.355**	**14.547**

Варијанта 1 *подразумева пројектовану динамику пораста прихода и расхода ЈП „3. септембар" на бази цене комуналне услуге из 2022. године.*

Варијанта 2 *подразумева пројектовану динамику пораста прихода и расхода ЈП „3. септембар" на бази просечне цене комуналне услуге на нивоу Србије (извор КОМДЕЛ) из 2022. године.*

Варијанта 3 *подразумева пројектовану динамику пораста прихода и расхода ЈП „3. септембар" на бази просечне цене комуналне услуге на нивоу Србије (извор КОМДЕЛ) из 2022. године уз укључење, у горњем тексту специфицираних, нових прихода ЈП „3. Септембар".*

Напомена: у пројекцији новчаних токова је урачунат пораст трошкова по стопи од 4% годишње у односу на 2024. годину и пораст цене услуга и нових прихода по стопи од 4% годишње у односу на 2024. годину.

Ова анализа не узима у обзир демографске трендове из разлога што је, упркос смањењу броја становника, количина отпада у порасту. Расте обухват прикупљања отпада, а с друге стране у порасту је туристичка активност која такође условљава повећање количине отпада.

9. ИНФО ТАБЛА

- **Славиша Пурић**, сарадник на пословима животне средине, ОУ Нова Варош
  slavisapuricnv@gmail.com
  063 10 90 076

- **Ненад Вјетровић**, комунални и еколошки инспектор, ОУ Нова Варош
  ujetar78@gmail.com
  063 11 72 199

- **Љубиша Недовић**, директор ЈП „3. септембар"
  ljubisa.nedovic@gmail.com
  069 10 51 471, 063 10 51 477

- **Зоран Миросављевић**, руководилац радне јединице за прикупљање и транспорт неопасног отпада комуналног предузећа ЈП „3. септембар"
  zmirosavljevic@gmail.com
  063 14 09 995

- **Сузана Шуљагић**, в.д. директора РСД „Бањица"
  suzana.suljagic@gmail.com
  069 10 50 750

БЕЛЕШКЕ

БЕЛЕШКЕ

СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА И ОПШТИНА
САВЕЗ ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Шведска
Sverige

Израду ове брошуре помогла је Влада Шведске кроз пројекат „Одрживе и инклузивне услуге на локалном нивоу“. Садржај брошуре је искључиво одговорност општине Нова Варош.

© Foto: Mirko Kovačević, 2023.